

SESSION ORDINAIRE 2020-2021

13 JUILLET 2021

**ASSEMBLÉE RÉUNIE
DE LA COMMISSION
COMMUNAUTAIRE
COMMUNE**

PROJET D'ORDONNANCE

**portant des dispositions diverses en matière de
prestations familiales**

RAPPORT

fait au nom de la commission
des affaires bicommunautaires générales

par Mme Fadila LAANAN (F)

Ont participé aux travaux de la commission :

Membres effectifs : Mmes Véronique Jamouille, Fadila Laanan, MM. Kalvin Soiresse Njall, David Leisterh, Marc Loewenstein, Luc Vancauwenberge, Mme Véronique Lefrancq, M. Gilles Verstraeten, Mme Els Rochette.

Membres suppléants : MM. Marc-Jean Ghysse, Jamal Ikazban, Ahmed Mouhssin, Mme Nicole Nketo Bomele, MM. Sadik Köksal, Francis Dagrín.

Autre membre : Mme Viviane Teitelbaum.

Voir :

Document de l'Assemblée réunie :

B-73/1 – 2020/2021 : Projet d'ordonnance.

GEWONE ZITTING 2020-2021

13 JULI 2021

**VERENIGDE VERGADERING
VAN DE
GEMEENSCHAPPELIJKE
GEMEENSCHAPSCOMMISSIE**

ONTWERP VAN ORDONNANTIE

**betreffende diverse bepalingen met betrekking
tot gezinsbijslagen**

VERSLAG

uitgebracht namens de commissie
voor de Algemene Bicommunautaire Zaken

door mevrouw Fadila LAANAN (F)

Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen :

Vaste leden : mevr. Véronique Jamouille, mevr. Fadila Laanan, de heren Kalvin Soiresse Njall, David Leisterh, Marc Loewenstein, Luc Vancauwenberge, mevr. Véronique Lefrancq, de heer Gilles Verstraeten, mevr. Els Rochette.

Plaatsvervangers : de heren Marc-Jean Ghysse, Jamal Ikazban, Ahmed Mouhssin, mevr. Nicole Nketo Bomele, de heren Sadik Köksal, Francis Dagrín.

Ander lid : mevr. Viviane Teitelbaum.

Zie :

Stuk van de Verenigde Vergadering :

B-73/1 – 2020/2021 : Ontwerp van ordonnantie.

I. Exposé introductif de M. Bernard Clerfayt, membre du Collège réuni

Le membre du Collège réuni a tenu devant les commissaires l'exposé suivant :

« À la suite de la sixième réforme de l'État de 2014, les compétences en matière d'allocations familiales ont été transférées aux communautés et aux Régions. La Région bruxelloise a profité de cette reprise de gestion opérationnelle pour lancer son propre modèle d'allocations familiales qui est effectif depuis le 1er janvier 2020.

Ce nouveau régime se fonde sur deux ordonnances : l'ordonnance du 25 avril 2019 réglant l'octroi des prestations familiales et l'ordonnance du 4 avril 2019 établissant le circuit de paiement des prestations familiales.

La mise en œuvre du nouveau régime d'allocations familiales fait l'objet d'un suivi qui a révélé que certaines dispositions légales nécessitaient d'être adaptées, notamment pour des raisons techniques ou pratiques.

Le projet d'ordonnance qui vous est soumis reprend donc les adaptations apportées aux ordonnances relatives aux prestations familiales et comprend également un chapitre relatif à des dispositions financières concernant le transfert de biens, droits et obligations à Iriscare à la suite de la suppression de FAMIFED.

Le chapitre 1er contient les dispositions qui modifient l'ordonnance du 4 avril 2019 établissant le circuit de paiement des prestations familiales.

Ces modifications ont trait aux règles relatives à l'affiliation de l'allocataire auprès d'un organisme bruxellois d'allocations familiales, à la prestation de serment des agents chargés du contrôle et à la renonciation aux indus qui sont irrécouvrables en faveur de l'opérateur public.

Le chapitre 2 reprend les dispositions modifiant l'ordonnance du 25 avril 2019 réglant l'octroi des prestations familiales.

La première modification notable concerne le revenu cadastral pris en considération dans le cadre de l'octroi des suppléments sociaux. Seul le revenu cadastral relatif aux biens immobiliers qui ne sont pas utilisés comme résidence principale ni à des fins commerciales propres, sera pris en compte.

Une autre modification prévoit que les montants forfaitaires accordés aux enfants placés seront désormais majorés du supplément pour enfants atteints d'une affection s'ils remplissent les conditions qui leur sont applicables. ».

I. Inleidende uiteenzetting van de heer Bernard Clerfayt, lid van het Verenigd College

Het lid van het Verenigd College heeft voor de commissieleden de volgende uiteenzetting gehouden :

« Als gevolg van de Zesde Staatshervorming van 2014 werden de bevoegdheden op het vlak van kinderbijslag overgedragen aan de gemeenschappen en de gewesten. Het Brussels Gewest heeft van deze overname van het operationeel beheer gebruik gemaakt om zijn eigen model van gezinsbijslag te lanceren, dat sinds 1 januari 2020 van kracht is.

Dit nieuwe stelsel is gebaseerd op twee ordonnanties : de ordonnantie van 25 april 2019 tot regeling van de toekenning van gezinsbijslag en de ordonnantie van 4 april 2019 tot vaststelling van het betaalcircuit voor de gezinsbijslag.

Uit de opvolging van de implementering van het nieuwe gezinsbijslagstelsel bleek dat bepaalde reglementaire bepalingen moesten worden aangepast, vooral om technische of praktische redenen.

In het u voorgelegde ontwerp van ordonnantie zijn de aanpassingen verwerkt die in de ordonnanties inzake gezinsbijslagen zijn aangebracht en is tevens een hoofdstuk opgenomen over de financiële bepalingen betreffende de overdracht van goederen, rechten en verplichtingen aan Iriscare na de afschaffing van FAMIFED.

Hoofdstuk 1 bevat bepalingen die de ordonnantie van 4 april 2019 tot vaststelling van het betaalcircuit voor de gezinsbijslag wijzigen.

Deze wijzigingen gaan over de regels betreffende de aansluiting van de bijslagtrekkende bij een Brusselse kinderbijslaginstituting, de eedaflegging van de met de controleopdracht belaste ambtenaren en over het annuleren van de terugvordering van oninvorderbare vorderingen die ten gunste van de openbare operator vallen.

In hoofdstuk 2 zijn de bepalingen opgenomen die de ordonnantie van 25 april 2019 tot regeling van de toekenning van gezinsbijslag wijzigen.

De eerste wijziging heeft betrekking op het kadastraal inkomen dat in aanmerking wordt genomen bij de toekenning van sociale toeslagen. Er zal enkel rekening worden gehouden met de kadastrale inkomens die betrekking hebben op de onroerende goederen die noch als eigen hoofdverblijfplaats, noch voor eigen beroepsdoeleinden worden gebruikt.

Een andere wijziging zorgt ervoor dat de forfaitaire bedragen die worden toegekend aan de geplaatste kinderen voortaan worden aangevuld met de toeslag voor kinderen met een aandoening indien ze voldoen aan de daartoe geldende voorwaarden. ».

II. Discussion générale

Mme Fadila Laanan relève que, sous des apparences techniques, le texte à l'examen introduit dans la réglementation bruxelloise en matière de prestations familiales des modifications qui, pour certaines, tendent à plus d'équité ou proposent des solutions concrètes à des situations complexes, dans le respect des droits des bénéficiaires. Aussi la députée et son groupe soutiennent pleinement ce texte.

L'oratrice se penche en particulier sur les articles 3, 7 et 8 du projet d'ordonnance. Elle relève, d'une part, que l'article 3, qui prévoit les cas d'affiliation de plein droit à l'opérateur public de paiement des prestations familiales (rôle efficacement assumé par Iriscare), s'inscrit dans le cadre de la lutte, chère à son groupe, contre le non-recours aux droits sociaux. La députée, d'autre part, est d'avis que les dispositions relatives au revenu cadastral (article 7) et à la majoration pour les enfants placés atteints d'une affection (article 8) constituent autant d'avancées démontrant le souci de justice sociale du Collège réuni. La première disposition, en excluant la prise en compte du revenu cadastral de la maison familiale, permet de mieux évaluer la capacité financière réelle des ménages ; cette solution traduit, selon la députée, un juste équilibre. La seconde disposition met fin à une discrimination (sur laquelle Mme Delphine Chabbert avait attiré l'attention à l'occasion d'une [question parlementaire](#)) à l'encontre des enfants placés en institution ; la commissaire se félicite en outre de la répartition de la majoration à laquelle ils auront désormais droit (1/3 pour l'enfant et 2/3 pour l'autorité qui prend en charge le placement).

Mme Viviane Teitelbaum note que le système bruxellois de prestations familiales fait l'objet d'un suivi effectif par Iriscare, via le contrôle administratif des organismes d'allocations familiales et l'exploitation d'un *datawarehouse* (base de données exhaustive contenant des informations détaillées sur tous les dossiers d'allocations familiales à Bruxelles), suivi qui a mis en évidence la nécessité de certaines adaptations législatives, notamment pour lever des effets non voulus. L'article 8, évoqué par Mme Fadila Laanan, en constitue un bon exemple. La majoration pour les enfants placés atteints d'une affection leur sera-t-elle accordée de manière rétroactive ? De combien d'enfants s'agit-il ?

Son groupe étant également attaché à la lutte contre le non-recours aux droits sociaux, la députée se réjouit de la simplification administrative introduite par les articles 3 et 4 du projet.

Si l'intervenante s'étonne de la présence dans le projet d'ordonnance de dispositions financières sans portée normative générale, qui auraient pu figurer dans un arrêté de transfert, elle approuve néanmoins ce choix qui reflète une volonté de transparence à l'égard des membres de l'Assemblée réunie.

II. Algemene bespreking

Mevrouw Fadila Laanan merkt op dat deze tekst op het eerste gezicht technische wijzigingen aanbrengt in de Brusselse regelgeving inzake gezinsbijslagen, waarvan sommige gericht zijn op meer billijkheid of praktische oplossingen bieden voor complexe situaties, met eerbiediging van de rechten van de begunstigden. De volksvertegenwoordiger en haar fractie staan dan ook volledig achter deze tekst.

De spreker onderzoekt vooral de artikelen 3, 7 en 8 van het ontwerp van ordonnantie. Zij merkt enerzijds op dat artikel 3, dat voorziet in de gevallen van aansluiting van rechtswege bij de openbare operator voor de betaling van gezinsbijslagen (rol die Iriscare op doeltreffende wijze op zich neemt), past in het kader van de strijd tegen het niet aanwenden van sociale rechten, waar haar fractie zoveel belang aan hecht. Anderzijds is de volksvertegenwoordiger van mening dat de bepalingen betreffende het kadastraal inkomen (artikel 7) en de verhoging voor kinderen met een aandoening (artikel 8) eveneens vorderingen inhouden die tonen dat het Verenigd College oog heeft voor sociale rechtvaardigheid. De eerste bepaling, op grond waarvan het kadastraal inkomen van de gezinswoning buiten beschouwing wordt gelaten, maakt het mogelijk de werkelijke financiële draagkracht van de gezinnen beter te beoordelen ; deze oplossing weerspiegelt volgens de volksvertegenwoordiger een billijk evenwicht. De tweede bepaling maakt een einde aan de discriminatie (waarop mevrouw Delphine Chabbert de aandacht had gevestigd ter gelegenheid van een [parlementaire vraag](#)) ten aanzien van kinderen die in een instelling geplaatst zijn. Het commissielid is overigens ingenomen met de verdeling van de verhoging waarop zij voortaan recht hebben (1/3 voor het kind en 2/3 voor de overheid die zorgt voor de plaatsing ervan).

Mevrouw Viviane Teitelbaum wijst erop dat het Brussels kinderbijslagstelsel daadwerkelijk gevolgd wordt door Iriscare, via administratieve controle op de kinderbijslaginstanties en het gebruik van een *datawarehouse* (een uitgebreide gegevensbank met gedetailleerde informatie over alle kinderbijlagdossiers in Brussel), waaruit is gebleken dat de wetgeving op bepaalde punten moet worden aangepast, met name om ongewenste gevolgen weg te nemen. Artikel 8, waarnaar mevrouw Fadila Laanan verwees, is een goed voorbeeld. Zal de verhoging voor kinderen met een medische aandoening met terugwerkende kracht worden toegekend ? Hoeveel kinderen zijn erbij betrokken ?

Aangezien haar fractie ook heel veel belang hecht aan het niet gebruiken van sociale rechten, verheugt de volksvertegenwoordiger zich over de administratieve vereenvoudiging die tot stand komt door de artikelen 3 en 4 van het ontwerp.

Hoewel het haar verbaast dat het ontwerp van ordonnantie financiële bepalingen zonder algemene normatieve strekking bevat, die in een overschrijvingsbesluit hadden kunnen worden opgenomen, stemt zij toch in met deze keuze, een uiting van een streven naar transparantie ten opzichte van de leden van de Verenigde Vergadering.

La députée demande des précisions, d'une part, sur la portée de l'article 5 ; d'autre part, sur les critères en vertu desquels le Conseil de gestion des prestations familiales d'Iriscare décidera du caractère irrécouvrable des dettes de l'opérateur public (article 6) ; enfin, sur les conséquences de l'article 7 : la révision de la manière dont est pris en compte le revenu cadastral pourrait-elle faire perdre le bénéfice de suppléments à certaines familles ? Dans l'affirmative, un recouvrement sera-t-il opéré ?

L'oratrice souhaite connaître l'incidence budgétaire des modifications en projet et se demande si les données du *datawarehouse* sont ventilées par genre.

L'intervenante, qui apportera son soutien au texte à l'examen, saisit l'occasion pour plaider en faveur d'efforts accrus en faveur des familles monoparentales, notamment par le biais d'une majoration des allocations familiales dès le premier enfant. On sait en effet que ces familles sont plus exposées à la précarité.

M. Luc Vancauwenberge salue la qualité du travail accompli, mais s'abstiendra pour une question de principe : son groupe s'oppose au démantèlement de la sécurité sociale et, dès lors, condamne la défédéralisation des prestations familiales. Il regrette les efforts et les moyens déployés pour créer trois systèmes pour en remplacer un qui donnait satisfaction. Non seulement la régionalisation ajoute de la complexité (notamment lorsqu'une famille déménage d'une Région à une autre), mais surtout elle rompt l'égalité entre les enfants, qui ne jouissent plus tous des mêmes droits – ce que le député juge inacceptable dans un petit pays comme la Belgique.

M. Ahmed Mouhssin félicite le Collège réuni, qui a su écouter tant le secteur que les parlementaires (notamment Mme Delphine Chabbert) et proposer, dans un délai raisonnable, les modifications législatives à l'examen. On peut à la fois déplorer le transfert de certaines compétences – le député rejoint en partie, sur ce point, M. Luc Vancauwenberge – et saluer la manière dont elles sont exercées par le pouvoir exécutif bruxellois.

L'orateur invite par ailleurs à s'inspirer de l'exemple français en maintenant les allocations familiales pendant un certain temps au bénéfice des parents endeuillés par la perte d'un enfant. Il espère que le Collège réuni répondra rapidement à cette invitation.

*
* *

M. Bernard Clerfayt, membre du Collège réuni, répond que la question des parents endeuillés est actuellement à l'examen mais qu'aucune décision n'a encore été prise à ce stade.

De volksvertegenwoordiger vraagt verduidelijkingen, enerzijds over de draagwijdte van artikel 5 ; anderzijds over de criteria op grond waarvan de Raad van Beheer van de gezinsbijslagen van Iriscare zal beslissen over de oninvorderbare vorderingen inzake gezinsbijslag ten gunste van de openbare operator (artikel 6) ; en tot slot, over de gevolgen van artikel 7 : zou de herziening van de wijze waarop het kadastraal inkomen in aanmerking wordt genomen, ertoe kunnen leiden dat sommige gezinnen het voordeel van supplementen verliezen ? Zo ja, komt er een terugvordering ?

De spreker wenst te weten welke weerslag de geplande wijzigingen zullen hebben op de begroting en vraagt zich af of de gegevens van het *datawarehouse* opgesplitst zullen worden naar gender.

De spreker zal de onderzochte tekst steunen en neemt de gelegenheid te baat om te pleiten voor grotere inspanningen ten gunste van eenoudergezinnen, met name door verhoging van de kinderbijslag vanaf het eerste kind. We weten dat deze gezinnen meer blootgesteld zijn aan bestaansonzekerheid.

De heer Luc Vancauwenberge is ingenomen met de kwaliteit van het verrichte werk, maar zal zich om principiële redenen van stemming onthouden : zijn fractie is tegen de ontmanteling van de sociale zekerheid en veroordeelt derhalve de de-federalisering van de gezinsbijslagen. Hij betreurt de inspanningen en middelen die zijn aangewend om drie systemen op te zetten ter vervanging van één systeem dat voldeed. De regionalisering maakt het niet alleen ingewikkelder (vooral wanneer een gezin van het ene gewest naar het andere verhuist), maar verbreekt vooral de gelijkheid tussen kinderen, die niet meer allemaal dezelfde rechten hebben – iets wat hij onaanvaardbaar vindt in een klein land als België.

De heer Ahmed Mouhssin looft het Verenigd College, dat zowel heeft weten te luisteren naar de sector als naar de parlementsleden (met name mevrouw Delphine Chabbert) en binnen een redelijke termijn de onderzochte wetgevende wijzigingen heeft kunnen voorstellen. Men kan tegelijkertijd de overdracht van sommige bevoegdheden betreuren – de volksvertegenwoordiger is het daarover gedeeltelijk eens met de heer Luc Vancauwenberge – en is ingenomen met de manier waarop zij worden uitgeoefend door de Brusselse wetgevende macht.

De spreker vraagt het Franse voorbeeld te volgen en de kinderbijslag voor ouders die een kind hebben verloren, gedurende een bepaalde periode te handhaven. Hij hoopt dat de Verenigde Vergadering snel op dit verzoek zal ingaan.

*
* *

De heer Bernard Clerfayt, lid van het Verenigd College, antwoordt dat deze kwestie momenteel onderzocht wordt ; maar dat tot hiertoe nog geen beslissing werd genomen.

La question des allocations familiales majorées pour les enfants placés atteints d'une affection concerne 21 enfants. L'incidence budgétaire de cette mesure, qui met fin à une inégalité de traitement, est donc négligeable. La disposition entre en vigueur rétroactivement à la date du 1er janvier 2020.

Le texte va bien dans le sens d'une simplification administrative et d'une automaticité accrue des droits sociaux.

La non-prise en compte du revenu cadastral de l'immeuble occupé par la famille va réduire le nombre de cas de non-attribution de suppléments sociaux : davantage de familles bénéficieront désormais de ces suppléments.

C'est Iriscare qui décidera de poursuivre ou non le recouvrement des indus, mais de manière encadrée, les cas dans lesquels l'organisme peut renoncer à recouvrer certaines créances étant définis dans la législation.

Il est indispensable de bien mesurer les choses pour prendre les mesures adéquates et, en l'occurrence, d'objectiver les effets du système bruxellois de prestations familiales pour en corriger les éventuelles inégalités. Le Collège réuni travaille donc à un arrêté réglant la prise en compte du genre dans la *datawarehouse*.

Des suppléments sociaux sont d'ores et déjà appliqués aux familles monoparentales, le système bruxellois se voulant un outil de lutte contre la précarité. Une récente étude du Bureau du plan, qui compare les systèmes des trois Régions, montre que le dispositif bruxellois est le plus social : aucune famille n'a vu ses allocations réduites par suite de la régionalisation et les effets sur la diminution du taux de pauvreté sont les plus marqués en Région bruxelloise, et ce, principalement au bénéfice des familles précarisées et monoparentales.

Mme Viviane Teitelbaum repose sa question sur la portée de l'article 5.

M. Bernard Clerfayt, membre du Collège réuni, explique qu'il s'agit d'une disposition purement technique, sans incidence politique, visant à lever une confusion dans le texte actuel : la volonté du législateur n'était en aucun cas de donner la qualité d'officier de police judiciaire aux agents chargés du contrôle.

III. Discussion des articles et votes

Article 1er

Cet article ne suscite aucun commentaire.

De kwestie van de verhoogde kinderbijslag voor uit huis geplaatste kinderen met een medische aandoening betreft 21 kinderen. De budgettaire gevolgen van deze maatregel, die een einde maakt aan de ongelijke behandeling, zijn derhalve te verwaarlozen. De bepaling is met terugwerkende kracht van toepassing vanaf 1 januari 2020.

De tekst gaat een heel eind in de richting van administratieve vereenvoudiging en meer automatisme in de sociale rechten.

Het feit dat het kadastraal inkomen van het door het gezin bewoonde gebouw niet in aanmerking wordt genomen, zal het aantal gevallen van niet-toekenning van sociale toeslagen verminderen : meer gezinnen zullen voortaan van deze toeslagen kunnen gebruik maken.

Iriscare zal besluiten de terugvordering van onverschuldigd betaalde bedragen al dan niet voort te zetten, maar op gecontroleerde wijze, aangezien de gevallen waarin zij van de terugvordering van bepaalde schulden kan afzien in de wetgeving zijn omschreven.

Het is van essentieel belang de zaken goed te meten om passende maatregelen te kunnen nemen en in dit geval de effecten van het Brusselse systeem van gezinsbijslagen te objectiveren om eventuele ongelijkheden te corrigeren. Het Verenigd College werkt daarom aan een besluit dat regelt dat in het datawarehouse rekening wordt gehouden met het geslacht.

Sociale toeslagen worden reeds toegepast voor eenoudergezinnen, aangezien het Brusselse systeem bedoeld is als instrument in de strijd tegen bestaansonzekerheid. Uit een recente studie van het Planbureau, waarin de stelsels van de drie Gewesten worden vergeleken, blijkt dat het Brusselse stelsel het meest sociaal is : geen enkel gezin heeft zijn uitkeringen zien dalen als gevolg van de regionalisering en de effecten op de daling van het armoedecijfer zijn het grootst in het Brussels Gewest, vooral ten gunste van kwetsbare gezinnen en eenoudergezinnen.

Mevrouw Viviane Teitelbaum herhaalt haar vraag over de draagwijdte van artikel 5.

De heer Bernard Clerfayt, lid van het Verenigd College, licht toe dat het gaat over een louter technische bepaling, zonder politieke weerslag, teneinde verwarring in de huidige tekst weg te nemen : het was geenszins de bedoeling van de wetgever om de met de controle belaste ambtenaren de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie te verlenen.

III. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen

Artikel 1

Dit artikel lokt geen enkele commentaar uit.

Vote

L'article 1er est adopté par 12 voix et 2 abstentions.

Articles 2 à 19

Ces articles ne suscitent aucun commentaire.

Votes

Les articles 2 à 19 sont adoptés par 12 voix et 2 abstentions.

IV. Vote sur l'ensemble du projet d'ordonnance

L'ensemble du projet d'ordonnance est adopté par 12 voix et 2 abstentions.

- *Confiance est faite au rapporteur pour la rédaction du rapport.*

La Rapporteuse

Fadila LAANAN

Le Président de séance

Marc LOEWENSTEIN

Stemming

Artikel 1 wordt aangenomen met 12 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikelen 2 tot 19

Deze artikelen lokken geen enkele commentaar uit.

Stemmingen

De artikelen 2 tot 19 worden aangenomen met 12 stemmen, bij 2 onthoudingen.

IV. Stemming over het geheel van het ontwerp van ordonnantie

Het geheel van het ontwerp van ordonnantie wordt aangenomen met 12 stemmen, bij 2 onthoudingen.

- *Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van het verslag.*

De Rapporteur

Fadila LAANAN

De Voorzitter van de vergadering

Marc LOEWENSTEIN